

# Jaarverslag 2016

*Micha Nederland* →  
10 JAAR

## Inhoud

Inleiding .....	3
1. Bestuursverslag.....	4
1.1 Micha Nederland .....	4
1.2 Micha Activiteiten .....	11
2. Jaarrekening .....	15
2.1 Uitgangspunten en waarderingsgrondslag .....	15
2.2 Balans.....	15
2.3 Toelichting op Balans.....	15
2.4 Staat van Baten en Lasten.....	16
2.5 Toelichting op de Staat van Baten en Lasten. ....	17
2.6 Kasstroom overzicht .....	18
2.7 Accountantsverklaring.....	18

Inleiding

### **Micha 6:8**

Micha Nederland verbindt, inspireert en activeert christen, kerken en organisaties om actief christen te zijn in deze wereld. Dichtbij én ver weg. Met oog voor mens en natuur. Geïnspireerd en gedreven door de profeet Micha:

**“Er is jou, mens, gezegd wat goed is, je weet wat de HEER van je wil: niets anders dan recht te doen, trouw te betrachten en nederig de weg te gaan van je God.” (Micha 6:8)**

In deze tekst noemt de profeet Micha in één adem trouw zijn, recht doen én leven in gehoorzame en liefdevolle omgang met God. Deze drie elementen horen onlosmakelijk bij elkaar en worden zichtbaar in het leven van Jezus, die ons dit heeft voorgeleefd.

### **2016**

2016 was een bijzonder jaar voor Micha Nederland. We mochten er bij stil staan bij dat we al 10 jaar in christelijk Nederland aandacht mogen vragen voor gerechtigheid. We organiseerden een jubileumconcert, oktober en 10 weken 10 acties voor gerechtigheid. Er zijn veel mensen praktisch aan de slag geweest met gerechtigheid. Door op een ludieke manier hun stem te laten horen of door gerechtigheid uit te leven. Voor Micha Nederland was het ook een spannend jaar waarin we nieuwe activiteiten hebben georganiseerd. Naast deze nieuwe activiteiten waren er dit jaar opnieuw vele Micha Cursisten en deelnemende en kerken die een Micha Zondag organiseerden.

In dit jaarverslag blikken we terug op de activiteiten die in 2016 zijn georganiseerd. Zowel de reguliere activiteiten als de extra activiteiten rondom het tienjarig bestaan van Micha Nederland.

# 1. Bestuursverslag

## 1.1 Micha Nederland

### Netwerk – Nederland

#### Doelstelling 2016

Micha Nederland bestaat eind 2016 uit 22 partners. Daarmee hebben we de beoogde groei niet behaald. Dit is mede doordat er naast twee nieuwe deelnemers ook twee deelnemers hun deelname hebben opgezegd per 2017.

#### Opzeggingen

Zowel World Servants als Dorcas Hulp & Ontwikkeling hebben aangegeven in 2017 geen onderdeel meer te kunnen en willen zijn van Micha Nederland. Voor World Servants geldt dit al vanaf half 2016. Beide organisaties geven aan het werk van Micha Nederland nog te onderschrijven maar dat ze qua financiële middelen keuzes moesten maken.

#### Uitbreiding

Zoals verwacht zijn EO Metterdaad en Buijten & Schipperheijn deelnemers geworden van Micha Nederland. Buijten & Schipperheijn participeert in de Micha Cursus stuurgroep en samen met EO metterdaad moet nog gekeken worden naar hoe we de samenwerking praktisch vorm gaan geven.

Eind 2016 zijn er 22 organisaties en kerken die samen Micha Nederland vormen. Allen betalen ze een bijdrage voor het algemene werk van Micha Nederland. Daarnaast is het streven dat organisaties financieel en/of in uren bijdragen aan de specifieke onderdelen van Micha Nederland.

Tabel 1: Organisatie	Participeerde in 2016 in:	In uren en/ of financieel
Diaconaal Steunpunt GKV en NGK	Micha Zondag	Uren
Diaconaat CGK	Micha Cursus, Micha Zondag	Uren & financieel
Nederlands Gereformeerde Kerken	Micha Zondag (ism GKV)	Uren
Bond van Vrije Evangelische Gemeenten – Stichting voor Zending en Diaconaat	Micha Zondag	-
Unie van Baptisten Gemeenten	Micha Zondag	Uren
ABC Gemeenten	-	-
Kerk in Actie	Micha Cursus	Uren & Financieel
Leger des Heils	Micha Zondag	Uren
MissieNederland	Micha Zondag	Uren
Het Passion	Micha Cursus	Uren
Stichting Hulp in Praktijk (HiP).	Micha Cursus	Uren
ZOA	Micha Zondag	Uren & Financieel
Red een Kind	Micha Cursus	Uren
International Justice Mission	-	-
Christelijke Hogeschool Ede	-	-
Vereniging Prisma	Micha Lobby & Micha Monitor	Uren
A Rocha	Micha Duurzaam	Uren
Tear	Micha Cursus	Uren & Financieel
Verre Naasten	Micha Zondag	Financieel
Compassion	-	-
EO Metterdaad	-	-
Buijten en Schipperheijn	Micha Cursus	Uren & Financieel
Dorcas (tot eind 2016)	Micha Zondag	Uren

### Externe samenwerkingen

In 2016 zijn er mooie samenwerkingen tot stand gekomen met externe organisaties of initiatieven.

- **Groene Bijbel**  
We werkten samen met het NBG voor het uitbrengen van een Groene Bijbel. Een bijbel in de NBV vertaling met groen gearceerde teksten, groene inspiratie en (theologische) achtergrond artikelen over duurzaamheid. Een mooi eindproduct met helaas één kanttekening. De bijbels zouden gedrukt zijn op papier van recyclede bijbels, maar dit was niet het geval. Met die reden is de bijbel uit de verkoop gehaald. De partnerorganisaties konden elk 100 bijbels opvragen om zelf uit te delen. Micha Nederland heeft ook 100 bijbels gekregen om weg te geven.
- **Groen Gelovig**  
Naast de Groene Bijbel heeft Micha Nederland ook samen met o.a. Christen Unie, Kerk in Actie en A Rocha 'Groen Gelovig' georganiseerd. Een middag met inspiratie, bemoediging, nieuwe samenwerkingen en actie. De middag had als doel om duurzame initiatieven en groene agenda's in de volgende versnelling te brengen. Met Groen Gelovig brachten we meer dan 200 christenen uit heel Nederland bij elkaar die samen willen gaan voor ecologische gerechtigheid en voor de zorg van ons gemeenschappelijk huis: Gods schepping. Tijdens deze middag ondertekende ook Micha Nederland 'de Groene Belofte':

#### Groene Belofte

Ons geloof is groen. God heeft deze aarde prachtig gemaakt en hij verzorgt alles voortdurend vol liefde. Zijn hele schepping is kostbaar: alle landschappen, alle planten, alle dieren, alle mensen. Ja, ons geloof is groen. Wat doet het pijn om te zien hoe Gods schepping lijdt. Planten en dieren sterven uit. Het klimaat verandert. En van de mensen treft dit telkens weer vooral de armsten. Wat zijn we hiermee ver afgedwaald van hoe het bedoeld is. Wat is dit onrechtvaardig. God heeft al het leven een eigen plek gegeven. Wie zijn wij om dat zo kapot te maken? Maar ons geloof is groen. Wij zijn als rentmeesters verantwoordelijk voor het beschermen en verzorgen van de schepping. Dat is in deze tijd een enorme uitdaging en tegelijkertijd een prachtige roeping. Deze verantwoordelijkheid nemen we serieus. We zullen concrete veranderingen brengen in ons eigen leven en in onze organisaties. Dat beloven we. Want ons geloof is groen!

- **Stay Human**  
Micha Nederland heeft zich aangesloten bij de coalitie Stay Human. Deze coalitie vraagt aandacht voor een positief geluid rondom de vluchtelingen en integratie in Nederland. De coalitie heeft zich na het oprichten doorontwikkeld en wil zich gaan richten op het tegengaan van verdere polarisatie door het ontwikkelen en toepassen van effectieve boodschappen, trainingen en gespreksformats op lokaal niveau.
- **Justice Conference**  
Samen met Tear, IJM en ChristenUnie is in november de Justice Conference georganiseerd. Samen met 1000 mensen stonden we stil bij recht doen. Sprekers vanuit over de hele wereld spraken over gerechtigheid. Voorafgaand aan de Justice Conference werd er een Justice Week georganiseerd op de Christelijke Hogeschool Ede waar ook Micha Nederland een presentatie heeft gehouden.
- **Opwekking**  
Ook kregen we de kans om Opwekking te spreken. Tiemen Westerduin viel op het

laatste moment uit. De coördinator van Micha Nederland sprak voor ongeveer 300 personen.

### *Personeel*

In 2016 is er sprake geweest van een aantal personele wisselingen. Allereerst was de coördinator van half juli tot en met half november met verlof. Tijdens deze periode was er een vervangende coördinator die doorgewerkt heeft tot eind december. Op deze manier was er een periode van overlap waardoor de werkzaamheden weer goed konden worden overgedragen. Dit maakte het ook mogelijk dat er een aantal dingen die al lang waren blijven liggen in december nog even opgepakt en uitgewerkt konden worden.

### *Bestuur*

Het bestuur bestond in 2016 uit 7 personen. De bestuursleden per 31 december 2016 zijn:

- Wouter de Jong, voorzitter, burgemeester van Houten.
- Adri Veldwijk, penningmeester, zakelijk directeur bij Missie Nederland.
- Henk Jochemsen, secretaris, directeur vereniging Prisma.
- Herman Oevermans, algemeen bestuurslid, directeur Onderwijs en Onderzoek bij de Christelijke Hogeschool Ede.
- Herman Carlier, algemeen bestuurslid, Predikant CGK Enschede.
  - *Wordt per 2<sup>e</sup> kwartaal 2017 vervangen door nieuw bestuurslid.*
- Evert Jan Hazeleger, (voorheen penningmeester), voorheen programmamanager bij Kerk in Actie.
  - *Wordt per 1 januari vervangen door: Carla van der Vlist, algemeen bestuurslid, coördinator binnenlands diaconaat bij Kerk in Actie.*
- Geert Jan van Dijk, algemeen bestuurslid, teamleider kerkenrelaties bij Tear.

Herman Carlier van de CGK/GKV/NGK heeft te kennen gegeven na zijn termijn te stoppen als bestuurslid. De 3G kerken (Christelijk gereformeerde kerken, Gereformeerde kerken vrijgemaakt en Nederlands gereformeerde kerken) dragen zelf een nieuw bestuurslid voor. Ook Evert Jan Hazeleger van Kerk in Actie is per 2017 gestopt als bestuurslid en wordt in 2017 opgevolgd door Carla van Der Vlist. Adri Veldwijk van MissieNederland wordt de nieuwe penningmeester van Micha Nederland.

## **Netwerk – Europa**

In februari waren de Europese coördinatoren bij elkaar in Zwitserland. Stop Armut (Micah Zwitserland) was de host. Het was een periode van ontmoeting, intervisie en plannen delen en maken voor 2016. In mei 2016 was er een tweede meeting. Dit in samenhang met de conferentie: 'Christian Community Development Conference' die in samenwerking met Micah Global werd georganiseerd. Tijdens deze conferentie is er nagedacht hoe er vanuit Micah Global een Wereldwijde campagne opgezet kan worden en wat daar voor nodig is zodat er vanuit verschillende werelddelen geparticipeerd kan worden. Advies uitkomst: sluit aan bij de wereldwijde campagne die wordt opgezet door Tearfund UK en Micah partners rondom het document '[Renew Our World](#)'.

## **Netwerk – Global**

### *International coordinators meeting*

In augustus 2016 was er een internationaal meeting in Engeland met alle nationale



coördinatoren over de wereld. In verband met het verlot van de coördinator hebben we hier niet in geparticipeerd. Wel heeft Micha Nederland een bijdrage gegeven voor een deelnemer uit één van de zuidelijke landen.

### *Global Campaign*

Vanuit Micah Global is er voor gekozen om niet een eigen wereldwijde campagne op te zetten maar om aan te sluiten bij Renew Our World. Momenteel is er geen capaciteit bij Micah Global om een wereldwijde campagne op te zetten en zijn er veel nationale Micahs die zich nog steeds aan het heroriënteren zijn in verband met het samengaan van Micah Challenge en Micah Network in Micah Global. Op deze wijze hebben de nationale campagnes de ruimte om zich hier wat meer op te kunnen focussen. Vanuit Micha Nederland is ook besloten om voor 2017/2018 aan te sluiten bij het thema van Renew Our World: klimaatverandering.

## **Strategie**

In 2016 had Micha Nederland voor ogen om een aantal strategische punten verder uit te werken. Dit waren co-branding met partnerorganisaties en het werken met een jaarthema.

### *Co-branding*

In 2016 zijn er drie co-branding projecten gerealiseerd:

1. Samen met de Groene Kerken hebben we het materiaal van A Rocha, 'Hart voor de schepping' mogen co-branden. Het draagt daarmee zowel de naam van A Rocha, Groene Kerken als Micha Nederland. A Rocha heeft het product ontwikkeld en het heeft onder andere een plek gekregen op de website van Micha Duurzaam.
2. Samen met A Rocha en Stabilitas hebben we in het kader van Groen Gelovig de Groene Bucketlist ontwikkeld. Een tool waarmee kerken, groepen en individuen kunnen kijken hoe ze in hun eigen huishouden kunnen verduurzamen. Kleine, grote praktische tips om aan de slag te gaan.
3. Samen met ZOA is er een speciale editie van Micha Young uitgebracht met als onderwerp vluchtelingen.

### *Jaarthema*

In 2016 hebben we verder gewerkt aan het werken met een jaarthema. Samen met de Micha Cursus en de Micha Zondag stuurgroep is er gekeken hoe we dit het beste kunnen aanpakken. Vanuit deze overleggen is besloten om met het kerkelijk jaar te gaan werken in plaats van met een kalender jaar. Het eerstvolgende jaar waarin een jaarthema centraal zal gaan staan is daarmee 2017/2018. In deze periode willen we aan de slag gaan met het thema wat voortkomt uit 'Renew Our World'. Een wereldwijde campagne waarin Micah Global ook participeert.

In 2016 hebben we proef gedraaid met een jaarthema. Dit was het tienjarig bestaan van Micha Nederland waar we gedurende het kalenderjaar allerlei activiteiten en campagnes omheen hebben georganiseerd.

## **Micha Nederland tien jaar**

In 2016 stonden we stil bij tien jaar Micha Nederland. Eind 2015 bepaalden we samen met een brainstormgroep van deelnemende organisaties met wat voor soort activiteiten we stil wilden staan het jubileum. Uit deze groep is een werkgroep geformuleerd waarin het Leger des Heils, MissieNederland, Diaconaal steunpunt, Het Passion en Micha Nederland participeerde. Samen met deze groep zijn de jubileumactiviteiten bedacht en voor een

gedeelte georganiseerd. Het echte concrete organiseren vroeg veel tijd en werk van Micha Nederland. Het was op deze wijze ook een goede leerschool voor het komende jaar waarin we met een jaarthema gaan werken.

#### *Micha10*

Micha10 bestond uit tien weken, tien acties voor gerechtigheid. Hierin kwam elke week een ander thema aanbod. Binnen dit thema stonden we stil bij wat we binnen Micha Nederland al met dit thema hebben gedaan in de afgelopen tien jaar, kwamen de deelnemende organisaties aan bod en kon je mee doen met een actie gerelateerd aan het thema. 92 mensen hebben zich via de website aangemeld, maar ook via social media enzovoorts hebben meer mensen met de acties meegedaan. Gemiddeld is elke week van de tien actieweken 200 keer bezocht.

#### *Jubileumconcert*

Het jubileumconcert vond plaats op 1 oktober in Houten in samenwerking met Schrijvers voor Gerechtigheid. Kaarten waren verkrijgbaar via Truetickets. In totaal waren er rond de 150 bezoekers waarvan 90 bezoekers een kaart hebben gekocht en de andere door middel van vrijkaarten aanwezig waren. De avond bestond uit een concert van Schrijvers voor Gerechtigheid, de boekpresentatie van *Genieten van Genoeg* van Martine Vonk, een korte themafilm over tien jaar Micha Nederland, de lancering van de campagne #michamok/Moktober en de avond werd afgesloten met een borrel. Deelnemende organisaties kregen tijdens het event de mogelijkheid om een banner van hun organisatie neer te zetten. Weinig deelnemers hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. De themafilm die tijdens het concert vertoont is te zien via [youtube](#).

#### *Moktober*

Tijdens Moktober konden er de #michamok besteld worden en kon je samen met vele anderen mokken voor gerechtigheid en tegen onrecht. Ieder kon op zijn of haar eigen mok schrijven voor welk onrecht ze aandacht wilden vragen. Met deze mok gingen we de gehele maand Moktober op pad en dronken we alleen maar dranken uit deze mok als we wisten dat het eerlijk was gemaakt met oog voor mens en natuur. Zo niet, dan dronk je water. Het Leger des Heils en de Groene Kerken Actie hebben een eigen mok afgenomen en onder hun achterban verspreid. Ook kon de mok via de Micha Nederland website besteld worden. Verschillende bekende christenen deden mee en ook een aantal presentatoren van Grootnieuwsradio en Andries Knevel hebben een mok aangeboden gekregen. Daarnaast kwam er elke dag een mokgrapje online die betrekking had op de #michamok.

### **Communicatie**

Op gebied van communicatie is in 2016 verder gewerkt aan de positie van Micha Nederland online en offline. De website is vernieuwd en opnieuw gestructureerd en ook de sociale media zijn verder opgebouwd. Een groot gedeelte van de communicatie is uitgegaan naar de jubileumactiviteiten. Doordat veel media dit hebben overgenomen is er gewerkt aan meer bekendheid en een stevigere positie in christelijk Nederland.

#### *Website*

De website van Micha Nederland is aangepast met duidelijkere vormgeving en herstructurering van de informatie. De verschillende onderdelen van Micha hebben een eigen uitstraling gekregen. Daarnaast is er aan de achterkant gewerkt. Door betere webteksten en de toepassing van SEO en SEA is de vindbaarheid van Micha Nederland vergroot. Er is meer zicht op sitebezoek door toepassing van Google Analytics. Het onderdeel Micha Cursus is volledig ingericht volgens het marketingplan.



## Social Media

De doelstellingen voor aantal volgers is in 2016 ruimschoots gehaald. Doel voor Facebook was 500 volgers en voor Twitter 950. Het behaalde resultaat is 929 volgers op Facebook en 975 op Twitter. Vooral door de betaalde campagnes zijn onze volgers sterk toegenomen. Maar ook tijdens jubileumactiviteiten zijn er behoorlijk wat nieuwe volgers bijgekomen. In de maanden oktober en november zijn er bijvoorbeeld 42 mensen ons gaan volgen.



1 retweet 4 likes

 **EO.nl/Geloven**  
@EOgeloven · 30 mei

Micha Nederland organiseert 10 actieweken voor gerechtigheid: [#Micha10](#)  
[buff.ly/1X7ifml](http://buff.ly/1X7ifml) @MichaNederland

1 retweet 3 likes



6 retweets

 **Alain Verheij**  
@AlainVerheij · 9 okt.

Stichting @michanederland bestaat tien jaar. Ze willen de kerk meer sociaal en ecologisch bewust maken vanuit deze tekst uit de Hebr. bijbel  
[pic.twitter.com/WeBJ5xQPz](http://pic.twitter.com/WeBJ5xQPz)



3 retweets 6 likes

## Micha Zondag-campagne

De Micha Zondag is gepromoot via facebook en twitter. Er zijn veel artikelen gepubliceerd in kranten en magazines. Deze konden vervolgens ook via social media worden uitgezet. De artikelen werden geschreven door een verscheidenheid aan (bekende) mensen, waardoor er een breed publiek is bereikt. Vooral de bereidheid van verschillende media om artikelen te publiceren is erg positief. Dat komt mede door de mooie resultaten van het jubileum (meer bekendheid, positieve benadering van thema).

## Micha Cursus

Voor Micha Cursus is het marketingplan verder gevolgd. Tijdens opwekking is een commercial met Rikko Voorberg als profeet Micha vertoond. De commercial is daarna in de maanden augustus en september te zien geweest op Family7. Daarnaast zijn de

promotiematerialen vernieuwd. Er zijn diverse ervaringsverhalen verspreid via de website en social media.

#### *Jubileumactiviteiten*



Voor de communicatie rond het Micha Jubileum werd een gefaseerde aanpak gehanteerd. In het eerste kwartaal lag de nadruk op de geschiedenis, de mijlpalen. Verschillende media hebben hierover gepubliceerd. ND en RD hebben middels een interview met Marnix Niemeijer een beeld geschetst van Micha Nederland. Vervolgens werd ingezet op de verschillende activiteiten. Micha10 kon rekenen op veel positieve aandacht, bijvoorbeeld vanuit Grootnieuwsradio. Dit werd gedurende de actie minder, mede doordat de laatste periode in de vakantie viel. Het jubileumconcert was een grotere uitdaging om publiciteit te verkrijgen. Vooral online is hier hard aan gewerkt, met uiteindelijk

een mooi bezoekersresultaat tot gevolg. Moktober zorgde vooral op social media voor veel reuring. Bekende christenen lieten weten mee te doen en mensen gingen met elkaar in gesprek over de ervaringen.

#### *Perscontacten*

In 2016 zijn een heel aantal hoogtepunten geweest in publicatie. In het RD en ND zijn verschillende artikelen verschenen. Maar ook het Friesch Dagblad en de EO besteedde aandacht aan Micha Nederland. Family7 maakte een portret over coördinator Annemarthé Westerbeek. CIP.nl publiceerde artikelen en andere christelijke nieuwssites publiceerden ook regelmatig.

## 1.2 Micha Activiteiten

Micha Nederland is zo georganiseerd dat elke activiteit gefinancierd, georganiseerd en ontwikkeld wordt door een werkgroep/stuurgroep. Deze groepen bestaan uit personeel of vrijwilligers uit de partner organisaties van Micha Nederland. Elke activiteit is ook verantwoordelijk voor eigen financiële afhandeling.

In 2016 ken Micha Nederland de volgende activiteiten:

Micha Zondag

Micha Cursus

Micha Young

Micha Duurzaam

Gerechtigheid in Geld

Overige activiteiten.

### **Micha zondag**

Op 16 oktober was de Micha Zondag met als thema 'Buigen om Recht te doen', naar aanleiding van Micha 6:8. De Micha Zondag stond met name stil bij het derde gedeelte uit deze Bijbeltekst: 'en nederig te wandelen met u God'.

### *Kerkenpakket*

Het kerkenpakket was compleet en op tijd. Het bestond dit jaar uit drie preekschetsen, liturgie suggesties en kind en jongeren materiaal. Nieuw was dit jaar, een Bijbelstudie, de Micha Zaterdag en handreikingen voor gemeenten om verder aan de slag te gaan met het thema van gerechtigheid.

### *Micha Zaterdag*

Nieuw dit jaar was de Micha Zaterdag. Op de zaterdag voorafgaande aan de Micha Zondag konden gemeenten en groepen zich opgeven om actief aan de slag te gaan met gerechtigheid. Samen met stichting Present en stichting Hip konden mensen zich inschrijven voor een klus. In totaal hebben dertien groepen mee gedaan met de Micha Zaterdag. Voor 2017 zal gekeken worden of de Micha Zaterdag herhaald gaat worden of niet en op welke manier.

### *Resultaat*

Het kerkenpakket is in 2016 ten tijde van de Micha Zondag 1456 uniek gedownload. Dit is minder dan het voorafgaande jaar. Tijdens de evaluatie kwam naar voren dat dit te maken kan hebben met het thema. In 2015 sloot het thema nauw aan met de actualiteit en met het lees- en preekrooster dat in kerken wordt gebruikt. Het thema sloot toen aan bij de berichten over vele vluchtelingen die naar Europa komen. In 2016 was het een meer algemeen thema, aan de hand van Micha 6:8. Daarnaast is er in de periode voorafgaande van de Micha Zondag ook veel gecommuniceerd over het tienjarig bestaan van Micha Nederland en over Moktober. Het is mogelijk dat daardoor de Micha Zondag minder aandacht heeft gehad in verhouding tot 2015. Toch deden er veel kerken mee met de Micha Zondag en is het bereik van deze zondag groot. Ook na de Micha Zondag kan het materiaal blijvend gedownload worden op de website van Micha Nederland. In tabel 2 is het verloop van het aantal downloads in de loop naar de Micha Zondag zichtbaar.

Op 4 mei 2017 staat het totaal aantal downloads van alle materialen van 2016 op 3229 unieke downloads.

**Tabel 2: Verloop unieke Downloads 2015**

	5 september	2 oktober	16 oktober
<b>Compleet pakket</b>	242	395	495
<b>Kerkdienst</b>	247	462	599
<b>Kinderwerk</b>	141	265	362
<b>Powerpoint</b>	17	192	307
<b>Bijbelstudie</b>	-	34	149
<b>Aan de Slag</b>	-	26	144
<b>Totaal</b>	630	1112	1456

## Micha cursus

### *Algemeen*

Binnen de Micha Cursus heeft in 2016 een bestuurswissel plaats gevonden. Carla van der Vlist van Kerk in Actie is gestopt als voorzitter en Jaap van der Bos heeft het opgepakt. Jaap is niet gekoppeld aan één van deelnemende organisaties van Micha Nederland maar is wel actief predikant in de gereformeerde kerken vrijgemaakt die door middel van het diaconaal steunpunt deelnemende organisatie zijn in Micha Nederland.

### *Communicatie*

Voor Micha Cursus is het marketingplan gevolgd. Tijdens opwekking is een commercial met Rikko Voorberg als profeet Micha vertoond. De commercial is daarna in de maanden augustus en september te zien geweest op Family7. Daarnaast zijn de promotiematerialen vernieuwd. Er zijn diverse ervaringsverhalen verspreid via de website en social media.

### *Verkoop*

De ambitie voor 2016 was om 1000 boekjes te verkopen. Deze doelstelling is niet behaald. In totaal zijn er via de uitgever 629 werkboeken verkocht en 94 handleidingen. Daarnaast wordt er tijdens kennismakingsgesprekken ook regelmatig een Micha Cursus werkboek weggegeven of als relatiegeschenk.

### *Cursisten*

Naar schatting ligt het aantal Micha Cursus deelnemers hoger dan de verkochte boekjes. De inschatting is rond de 975<sup>1</sup> mensen die de Micha Cursus hebben gedaan in 2016. De groei ten opzichte van 2014 en 2015 wordt zichtbaar in tabel 3.

**Tabel 3: Verkoop aantallen Micha Cursus 2014 en 2015**

	Werkboeken verkocht	Aantal cursisten <sup>2</sup>
2014	261	406
2015	576	895
2016	629	975

<sup>1</sup> Uit ervaring van de voorafgaande jaren is bekend dat de verkoop van 450 boekjes ongeveer 700 cursisten oplevert. Dit in verband met echtparen die vaak samen doen met een boekje en door hergebruik van materialen. Aantal cursisten = aantal boekjes  $\times$  1.55

<sup>2</sup> Uit ervaring van de voorafgaande jaren is bekend dat de verkoop van 450 boekjes ongeveer 700 cursisten oplevert. Dit in verband met echtparen die vaak samen doen met een boekje en door hergebruik van materialen. Aantal cursisten = aantal boekjes  $\times$  1.55. Voorbeeld:  $8 \times 1.55 = 12$  deelnemers.

### *Cursussen*

Van 39 groepen is bekend dat ze in 2016 van plan waren om te starten met de cursus. Ook stonden er begin 2017 al een tal van cursussen op de agenda.

### **Micha Young**

#### *Algemeen en verkopen*

Dit jaar zijn er geen speciale acties ondernomen om Micha Young extra te promoten en daarmee de verkoop te stimuleren. Hier zijn dan ook geen doelstellingen op geformuleerd. Er zijn in totaal 63 exemplaren verkocht. Dit is ten opzichte van 2015 een stijging van 23 boekjes.

#### *Micha Young vluchtelingeneditie*

In samenwerking met ZOA is er eind 2016 een speciale editie van Micha Young uitgebracht die zich specifiek richt op vluchtelingen. De editie is samen uitgebracht en was een goede testcase voor de ideeën rondom co-branding. De producten en bestellingen zijn in handen van ZOA, maar ook via de website van Micha Young is informatie in te winnen en kan je (op de site van ZOA) het product bestellen. In feite kan een jeugdgroep zowel Micha Young als wel de vluchtelingeneditie volgen. De één sluit de andere niet uit.

### **Micha Monitor**

Vanuit het bestuur van Micha Nederland is besloten om de Micha Monitor opnieuw uit te geven mits er ook financiering mogelijk wordt vanuit derden. Micha Nederland kan zelf maar een beperkt bedrag inleggen om dit te financieren door de beperkte financiële capaciteit.

### **Micha Duurzaam**

Micha Duurzaam is ook in 2017 niet van de grond gekomen. Wel is er een voorzitter gekomen voor deze groep binnen Micha Nederland. Bas Krins is vanaf september 2017 voorzitter van Micha Duurzaam.

In november waren de plannen om een predikantenmiddag te organiseren op het thema van duurzaamheid. Deze is door een gebrek aan capaciteit en uiteindelijk het uitblijven van aanmeldingen niet doorgegaan. In 2017 zal Micha Duurzaam een nieuwe doorstart maken en zal de voorzitter met een aantal vertegenwoordigers uit de deelnemende organisaties gaan kijken wat Micha Duurzaam zou kunnen betekenen.

### **Micha Lobby**

Er zijn geen verdere ontwikkelingen of acties ondernomen op het gebied van Micha Lobby. De vervangende Micha coördinator heeft wel een advies geschreven over hoe Advocacy en Lobby binnen Micha een plek zouden kunnen krijgen. Of en hoe dit opgepakt gaat worden wordt verder uitgewerkt in 2017.

### **Gerechtigheid in Geld**

Gerechtigheid in Geld in is 2016 niet specifiek onder de aandacht gebracht. Wel is er wanneer de actualiteiten er naar waren opnieuw op social media aandacht voor

gegenereerd. Vanaf 2017 zullen ook het aantal downloads van de beschikbare online materialen bijgehouden worden.

### **Overige activiteiten**

#### *Genieten van genoeg*

In 2016 is tijdens het jubileumevent van Micha Nederland het eerste boek in de 'Micha reeks' gepresenteerd. Vanaf 12 oktober is het boek 'Genieten van Genoeg' van Martina Vonk online en in de christelijke boekhandels te koop. In 2016 is van het boek in totaal 672 exemplaren verkocht.

In 2017 zal er vanuit de 'Micha reeks' gewerkt worden aan scheurkalender en aan kindermateriaal.



## 2. Jaarrekening

### 2.1 Uitgangspunten en waarderingsgrondslag

De jaarrekening is opgesteld conform de "Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine organisaties-zonder-winststreven". De administratie wordt op kasbasis gevoerd, rekening houdend met de overlopende posten per balansdatum.

### 2.2 Balans

<b>Activa</b>	<b>31-12-2016</b>	<b>31-12-2015</b>
Vorderingen en overlopende activa	2.805	2.250
Liquide middelen	27.677	46.270
	<u>30.482</u>	<u>48.520</u>

  

<b>Passiva</b>	<b>31-12-2016</b>	<b>31-12-2015</b>
Continuïteitsreserve	19.016	38.236
Bestemmingsreserve Micha Young	2.130	1.700
Bestemmingsreserve Oxfam MTF	-	-
Bestemmingsfonds Micha Zondag	-	-
Schulden en overlopende passiva	9.336	8.584
	<u>30.482</u>	<u>48.520</u>

### 2.3 Toelichting op Balans

#### *Continuïteitsreserve:*

Zoals in het bestuursverslag al is vermeld is deze reserve bedoeld om tijdelijk bij tegenvallende inkomsten toch de organisatie te kunnen laten doordraaien tot passende maatregelen zijn geëffectueerd. De Richtlijn Goede Doelen hanteert een maximum van factor 1,5 keer de kosten de werkorganisatie:  $1,5 \times 72.907 = 109.360$

Het bestuur van Micha Nederland hanteert een ondergrens van factor 0,5 en een bovengrens van 1.0 De minimaal gewenste reserve met factor 0,5 is dus 36.453. De Continuïteitsreserve is 19.016.

Het huidige niveau zal dus in de komende 3 jaar moeten worden aangevuld om tijdelijke calamiteiten te kunnen opvangen zoals het wegvallen van belangrijke deelnemers.

#### Verloop overzicht Continuïteitsreserve:

	<b>2016</b>	<b>2015</b>
Beginstand	38.235	37.766
Resultaat boekjaar	-18.790	-331
naar Bestemmingsreserve Micha Young	-430	800
Mutatie bestemmingsfondsen	1	-
Eindstand	<u>19.016</u>	<u>38.235</u>

### *Bestemmingsreserve Micha Young*

In 2014 is een gift ontvangen van Time to Turn die moest worden doorgestort naar Micha Young. Deze stond daarom onder de Schulden en overlopende passiva per 31-12-2014. Het bedrag zal aan een soortgelijk project of vernieuwing van het huidige materiaal worden besteed. Daarom is het nu overgeboekt van Schulden naar Bestemmingsreserves. In 2016 is er met ZOA een boekje uitgebracht waarvan het netto resultaat ten goede moet komen aan Micha Young. Dit is een special editie van Micha Young.

### *Bestemmingsfonds Micha Zondag*

Het bedrag van 800 euro dat eind 2014 was gereserveerd voor de Micha Zondag is in 2015 overgemaakt aan de penvoerder van die activiteit (Missie Nederland).

### *Schulden en overlopende passiva*

Deze omvatten een aantal nog te betalen facturen, alsmede af te dragen loonbelasting en een reservering vakantiegeld.

## 2.4 Staat van Baten en Lasten

	Realisatie 2015	Begroting 2016	Realisatie 2016	Begroting 2017
<b>Baten</b>				
Deelnemersbijdragen	42.600	45.000	<b>42.833</b>	40.000
Subsidie Oxfam voor Micha Tax project	25.000		-	
Giften en overige baten	11.409	10.000	<b>11.283</b>	5.000
	<u>79.009</u>	<u>55.000</u>	<u><b>54.116</b></u>	<u>45.000</u>
<b>Lasten</b>				
Projectbesteding Micha Tax project	25.826		<b>835</b>	
Projectbesteding Micha Zondag	800			
Projectbesteding Micha 10 campagne		10.500	<b>10.350</b>	
Projectbesteding Justice Conference			<b>2.000</b>	
Projectbesteding overig			<b>1.650</b>	
Micha Challenge International	3.560	2.500	<b>3.112</b>	2.500
Organisatiekosten				
- Personeelskosten	36.855	41.000	<b>44.655</b>	41.000
- Kantoor & Algemene kosten	10.054	7.000	<b>7.571</b>	7.000
- Activiteiten en PR	2.244	5.200	<b>2.734</b>	5.000
	<u>79.340</u>	<u>66.200</u>	<u><b>72.907</b></u>	<u>55.500</u>
<b>Resultaat</b>	<u>-331</u>	<u>-11.200</u>	<u><b>-18.790</b></u>	<u>-10.500</u>

## 2.5 Toelichting op de Staat van Baten en Lasten.

### Deelnemersbijdragen

	Realisatie 2013	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Begroting 2016	<b>Realisatie 2016</b>	Begroting 2017
CHRISTELIJKE HOGESCHOOL STICHTING CONVOY OF HOPE VZW	1.200 400	1.200 800	1200	1.200	1.200	1.200
DE VERRE NAASTEN	1.750	1.750	1750	1.750	1.750	1.750
GENERAAL DIACONAAL DEPUT	750	750	750	750	750	750
JONGBLOED BV LANDELIJK KERKELIJK BUREAU CGK	1.200 3.200		2400	2.400	2.400	2.400
NEDERLANDS GEREFORMEERDE Kerk in Ned - Kerk in Actie	6.400	400 6.400	1600 6400	1.600 6.400	1.600 6.400	1.600 6.400
ST COMPASSION NEDERLAND	4.800	4.800	4800	4.800	2.000	4.800
ST DORCAS HULP NEDERLAND	3.000	3.500	4000	4.000	4.000	-
ST TEAR FUND NEDERLAND	2.800	2.800	2800	2.800	2.800	2.800
ST WORLD VISION NED	1.750	2.800	2800			
ST. LEGER DES HEILS STICHTING INTERNAT JUSTICE MISSION	500	500 800	500 800	500 800	500 800	500 800
STG MEDAIR HOLLAND STG V ZENDING EN DIACONAAAT SZD	500 500		500	500	500	500
Stg. Het Passion	800	900	1000	1.000	800	800
STICHTING A ROCHA NEDERLAND		400	400	400	400	400
STICHTING MISSIE NEDERLAND	1.600	800	800	800	800	800
STICHTING HIP	25	400		400	1.600	800
STICHTING RED EEN KIND	2.500	2.500	2500	2.500	4.000	4.000
Stichting Time to Turn		100				
STICHTING ZOA	2.500	4.000	4000	4.000	4.000	4.000
UNIE VAN BAPTISTENGEM.	2.500	1.600	1600	1.600	1.600	1.600
VERENIGING PRISMA	6.200	1.200	1200	1.200	1.200	1.200
WORLD SERVANTS	800	800	800	800	333	
BUIJTEN & SCHIPPERHEIJN					600	600
EO METTERDAAD					2.800	2.800
Nieuw te werven deelnemers				4.800		
	45.675	44.600	42.600	45.000	42.833	40.500

### **Subsidie Oxfam voor Micha Tax project**

Micha Nederland heeft de campagne Gerechtigheid in Geld gelanceerd in 2015, gesubsidieerd door OxfamNovib. De campagne (MTF; Micha Tax Fund) betreft het tegengaan van belastingontwijking. Het project is in 2015 uitgevoerd, met een kleine nasleep in 2016.

### **Giften en overige baten.**

Deze post bestaat uit giften van enkele particulieren en een aantal kerken alsmede opbrengsten van de Micha mok actie.

### **Micha Challenge International**

Dat betreft de deelnemersbijdrage aan het internationale netwerk (2.500 euro). En een vergoeding aan een nationale coördinator uit een van de zuidelijke landen die betrokken zijn bij Micah Global.

### **Organisatiekosten**

Bestuurders en toezichthouders ontvangen geen bezoldiging. Er is 1 parttime coördinator in dienst van de Stichting en 0,2 communicatiemedewerker. Naast deze personeelskosten is er nog sprake van een bijdrage aan Tear voor kantoor en ondersteuning en zijn er marketing/PR kosten zoals het onderhouden van de website.

## 2.6 Kasstroom overzicht

Opgesteld volgende directe methode;

	<b>2016</b>	2015
Beginstand liquide middelen	46.270	41.646
Ontvangsten	54.116	79.009
Uitgaven	-72.710	-74.384
Eindstand liquide middelen	27.677	46.270

## 2.7 Accountantsverklaring

Zie volgende pagina.



ACCOUNTANTS  
IN NON-PROFIT

Stichting Micha Nederland  
P/a Postbus 8170  
3503 RD UTRECHT

## CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Micha Nederland

### Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

#### **Ons oordeel**

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting Micha Nederland te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Micha Nederland per 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn C1 “Kleine organisaties-zonder-winststreven”.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016 met een balanstotaal van € 30.482;
2. de staat van baten en lasten voor het boekjaar eindigend op 31 december 2016 met een resultaat van € -18.790 (tekort); en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

#### **De basis voor ons oordeel**

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Micha Nederland zoals vereist in de Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

### Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ-Richtlijn C1 “Kleine organisaties-zonder-winststreven”.

#### **Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening**

##### ***Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening***

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn C1 “Kleine organisaties-zonder-winststreven”. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

##### ***Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening***

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Was getekend te Sliedrecht, 6 juli 2017.

WITH accountants B.V.

P. Alblas RA

Bijlage.



## **Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2016 van Stichting Micha Nederland**

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

Wij hebben onze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.